

Systém kontrolního vážení selhává a přetížené kamiony dál ničí silnice. Jen zlomek přestupků skončil pokutou, stát mezitím vydává desítky miliard na opravy

9.6.2025 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Systém kontrolního vážení vozidel neplnil svou základní funkci - chránit dopravní infrastrukturu před přetíženými vozidly prostřednictvím účinné prevence a vymáhání postihů. Vysokorychlostní váhy často nefungovaly, velké množství vážných deliktů se Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) vůbec nepodařilo předat příslušným obcím k dalšímu řešení a skutečné postihy končily na úrovni jednotek procent. I kvůli přetrvávajícím jízdám přetížených kamionů pak stát v letech 2019 až 2023 vynaložil na opravy a údržbu dálnic a silnic I. třídy více než 73 miliard korun. Vyplývá to z kontroly NKÚ, která se zaměřila na fungování systému kontrolního vážení v období let 2019 až 2024.

Kontrolní vážení vozidel bylo v České republice zavedeno již v roce 2000. Od roku 2010 ho mohou provádět i automatické vysokorychlostní váhy, přičemž první z nich uvedlo ŘSD do provozu až v roce 2020. Mezi lety 2020 a 2024 zaznamenaly vysokorychlostní váhy celkem téměř 500 tisíc případů přetížení vozidel. K řešení však ŘSD předalo obcím s rozšířenou působností jen 289 tisíc z nich, tedy přibližně 58 %. Zbývajících více než 200 tisíc případů nebylo vůbec řešeno.

Sankce následně padly jen ve zlomku případů - jednalo se nanejvýš o jednotky procent. Výrazným příkladem byla vysokorychlostní váha na dálnici D1 - k řešení předalo ŘSD pouze 250 ze zhruba 9 600 deliktů, které tato jediná vysokorychlostní váha umístěná na nejvytíženější dálnici v ČR zachytila jen za jeden měsíc v roce 2024. V případě váhy na dálnici D35 předalo ŘSD k řešení pouhých 428 z téměř 41 tisíc případů přetížení zaznamenaných v roce 2020. U váhy na dálnici D5 pak nepředalo k řešení ani jediný ze zhruba 51 tisíc deliktů odhalených v témže roce. V dalších čtyřech letech pak tyto dvě váhy kontrolní vážení vůbec neprováděly. Ve výsledku Státní fond dopravní infrastruktury inkasoval za celé čtyři roky z přestupků zaznamenaných všemi sedmi provozovanými váhami pouhých 21 milionů korun.

Právě vysokorychlostní váhy měly být klíčovým prvkem systému kontrolního vážení. V praxi však často nefungovaly. Všech sedm vah, které od roku 2020 ŘSD zprovoznilo, neplnilo svou funkci v průměru více než 60 % času, po který byly nasazeny do provozu. Důvodem byly nejen technické problémy, ale i to, že Ministerstvo dopravy (MD) nevytvořilo podmínky pro jejich plnohodnotný provoz. Resort nevyřešil zejména spolupráci s obcemi s rozšířenou působností, např. otázku přenosu a zpracování velkého objemu dat nebo dostupnost relevantních dat o vozidlech. MD bylo upozorněno Ředitelstvím silnic a dálnic na tyto závažné nedostatky již v roce 2020 a následně i v roce 2021.

Situaci nezlepšily ani legislativní změny ze strany MD. Například zrušením postihu za přetížení nápravy a ponecháním sankcí pouze za překročení celkové hmotnosti vozidla výrazně klesl počet evidovaných deliktů, v některých případech až o 98 %. Jízdy vozidel s přetíženými nápravami ale dál pokračují a jejich destruktivní vliv na silnice přetrvává. Přitom právě jízda s přetíženou nápravou způsobuje výrazně větší poškození vozovky než překročená celková hmotnost vozidla. Ministerstvem prosazené úpravy tak reálný problém vyřešily jen na papíře, ale nikoliv na silnicích.

Součástí systému kontrolního vážení je i tzv. nízkorychlostní vážení prováděné především mobilními

váhami. To však bylo prováděno málo, a navíc se zaměřovalo především na vozidla s hmotností do tří a půl tuny místo na výrazně těžší kamiony. Například za rok 2023 prošlo kontrolou těmito váhami na dálnicích pouze 233 kamionů¹, přitom ve stejném roce vysokorychlostní váhy odhalily na dálnicích více než 77 tisíc přetížených vozidel.

„V řešení problému poškozování českých dálnic přetíženými kamiony Ministerstvo dopravy a Ředitelství silnic a dálnic ani za čtvrt století příliš nepokročily. Systém zkrátka nebyl nastaven tak, aby fungoval účinně a plnil tak svoji represivní a preventivní úlohu. Tedy odradit provozovatele nákladní dopravy, aby na státem vlastněných komunikacích jezdili s přetíženými vozidly, poškozovali je a zkracovali jejich životnost. Ze státního rozpočtu, tedy z kapes daňových poplatníků, tak zbytečně odchází miliardy korun na opravy škod, které vůbec nemusely vzniknout,“ uvedl člen NKÚ Jan Kinšt, který kontrolu vedl.

1] Nízkorychlostní kontrolní vážení vozidel na dálnicích prováděná za účasti Centra služeb pro silniční dopravu, které bude od 1. července 2025 transformováno na Inspekci silniční dopravy.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/system-kontrolniho-vazeni-selhava-a-pretizene-kamiony-dal-nici-silnice--jen-zlomek-prestupku-skoncil-pokutou--stat-mezitim-vydava-desitky-miliard-na-o-id14742>